

Institut za razvoj
obrazovanja

POLICY PREPORUKE ZA POVEĆANJE JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU U HRVATSKOJ

**Zaključci seminara „Pravo na obrazovanje: povećanje
jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj“**

**U spomen na
Prof. dr. sc. Katarinu Tomaševski
8.02.1953. - 4.10.2006.**

Prof. Katarina Tomaševski bila je prva izaslanica Ujedinjenih naroda za pravo na obrazovanje od 1998. do 2004. godine i profesorica međunarodnog prava i međunarodnih odnosa na Sveučilištu u Lundu u Švedskoj od 1998. do 2005. godine.¹

Radovi prof. Tomaševski o pravu na obrazovanje, a posebno njezin teorijski okvir za analizu prava na obrazovanje (tzv. 4-A shema), bili su okosnica kampanje „Pravo na obrazovanje“ koju Institut za razvoj obrazovanja provodi od 2005. godine. Prvi simpozij na ovu temu u organizaciji Instituta za razvoj obrazovanja održao se u svibnju 2005. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a bio je osmišljen u suradnji s prof. Tomaševski koja je podržala inicijativu te bila uključena u samu organizaciju događaja.

U zahvalnost na podršci i pomoći prof. Tomaševski, želja nam je u uspomeni na nju posvetiti seminar „Pravo na obrazovanje: povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj“ kao i ovaj dokument *policy* preporuka koji je proizašao iz seminara.

Seminar „Pravo na obrazovanje: povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj“ jedno je od događanja unutar projekta „Kampanja Pravo na obrazovanje“ kojeg podupiru Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva (u skladu s Ugovorom broj 07578-07-01; Klasa: 421-02/07-PP-4-03) i Grad Zagreb, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva ili Grada Zagreba.

Voditelj projekta

Glavni partner

Uz potporu

Uz potporu

Grad Zagreb
Gradski ured za obrazovanje,
kulturu i šport

¹ Za detaljnije informacije o prof. Tomaševski i njezinom radu posjetite internetske stranice: www.tomasevski.net

***POLICY* PREPORUKE ZA POVEĆANJE JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU U HRVATSKOJ**

Zaključci seminara „Pravo na obrazovanje: povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj“

**Institut za razvoj obrazovanja
Zagreb, prosinac 2008.**

SADRŽAJ

UVOD	4
SAŽETAK POLICY PREPORUKA	6
Opći zaključci	6
Preporuke za nadležne institucije	6
Zaključak	7
I. PREDUVJETI ZA POVEĆANJE PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU	8
Postaviti jednakost pristupa kao prioritet	8
Identificiranje problema: prikupljanje podataka i istraživanje	8
Osnivanje i/ili osnaživanje institucija za jednakost pristupa	9
II. CILJANE MJERE ZA POVEĆANJE JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU	10
Prijašnje obrazovanje: od predškolske do srednjoškolske razine	10
Prijašnje obrazovanje: državna matura	10
Financijske prepreke: školarine i financijska potpora	11
Podrška studentima u visokom obrazovanju	13
Posebne mjere za podzastupljene skupine: osobe s invaliditetom	14
Posebne mjere za podzastupljene skupine: romska nacionalna manjina	15
PRILOG I: Program seminara "Pravo na obrazovanje: povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj"	17
PRILOG II: Popis sudionika na seminaru	19

UVOD

Pravo na visoko obrazovanje

Prema Ustavu Republike Hrvatske visoko obrazovanje mora svakome biti dostupno „pod jednakim uvjetima“ i „u skladu s njegovim sposobnostima“ (čl. 65.). Iako u Hrvatskoj ne postoje kršenja ljudskih prava koja se sastoje od direktnih zabrana upisa na visoka učilišta na temelju rase, spola, invaliditeta ili drugih obilježja, činjenica je da postoji niz „indirektnih“ prepreka koje onemogućavaju jednak pristup visokom obrazovanju određenim društvenim skupinama.

Međunarodni trendovi

Jednakost pristupa visokom obrazovanju – te stoga i ljudsko pravo na visoko obrazovanje – postaje sve važniji prioritet za dionike visokog obrazovanja u Europi i šire. U Europskoj uniji i SAD-u načela „pravednosti u obrazovanju“ (*equity in education*) i „proširivanje pristupa“ (*widening participation*) za ranjive društvene skupine postala su ključna *policy* pitanja u proteklih deset godina, a priopćenja europskih ministara obrazovanja u sklopu Bolonjskog procesa zadnjih su godina sve više naglašavala važnost osiguranja „socijalne dimenzije“ u visokom obrazovanju u Europi. Važnost jednakosti pristupa se također naglašava u publikacijama utjecajnih međunarodnih organizacija i udruženja poput Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), Međunarodnog udruženja sveučilišta (IAU, pri UNESCO-u) i Europskog studentskog zbora (ESU).²

Jednakost pristupa visokom obrazovanju stoga nije samo aktualno pitanje u kontekstu visokog obrazovanja, ljudskih prava i socijalnog uključivanja, već to pitanje ima širi politički, društveni i ekonomski značaj.

Jednakost pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

Iako je načelo jednakosti pristupa visokom obrazovanju uključeno u relevantne zakone i u nacionalne programe Republike Hrvatske koje pokrivaju obrazovanje,³ do sada se rijetko govorilo o temi jednakosti pristupa visokom obrazovanju u raspravama o reformi visokog obrazovanja. Rasprave se primarno fokusiraju na druge prioritete poput provedbe pojedinih segmenta Bolonjskog procesa, integracije sveučilišta, osiguranja kvalitete u visokom obrazovanju, itd.

Nažalost, niz konkretnih pokazatelja ukazuju na to da postoje brojne nejednakosti u pristupu visokom obrazovanju u Hrvatskoj. Ovaj dokument i u njemu sadržane preporuke predstavljaju zaključke seminara „Pravo na obrazovanje: povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj“, u organizaciji Instituta za razvoj obrazovanja, koji je održan 26. studenog 2008. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Glavni cilj seminara, čiji je program izrađen u suradnji sa skupinom stručnjaka iz područja visokog obrazovanja⁴, bio je ukazati na trenutne nejednakosti u pristupu visokom obrazovanju u Hrvatskoj te definirati mehanizme i *policy* preporuke za povećanje pristupa visokom obrazovanju za sve društvene skupine u Hrvatskoj. Na seminaru je sudjelovalo 76 sudionika iz državnih institucija, visokih učilišta, studentskih udruga, instituta, organizacija civilnog društva i medija.

² Popis navedenih dokumenata dostupan je u prezentaciji „Povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju: definicija terminologije i pregled međunarodnih trendova i preporuka – 2. dio“, Thomas Farnell, MA, <http://www.iro.hr/hr/razvoj-visokog-obrazovanja/pravo-na-obrazovanje/edukacijski-materijali/>

³ Uz „Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.–2010. u RH“, niz drugih nacionalnih programa uključuju mjere za povećanje jednakosti pristupa visokom obrazovanju. Popis navedenih programa i strategija RH dostupan je na internetskim stranicama: <http://www.iro.hr/hr/razvoj-visokog-obrazovanja/pravo-na-obrazovanje/zakoni-strategije-i-programi-rh/>

⁴ Članovi skupine stručnjaka koji su radili na programu seminara bili su: Danijela Dolenc, MA i Karin Doolan MPhil (Institut za društvena istraživanja u Zagrebu – Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja); dr. sc. Vesna Kovač (Udruga za razvoj visokoga školstva "Universitas"); Teo Matković, MSc (Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar socijalnog rada); te mr. spec. Jagoda Novak (Centar za ljudska prava).

Preporuke sadržane u ovom dokumentu izradio je Institut za razvoj obrazovanja na temelju prijedloga svakog od govornika na seminaru, koji su stručnjaci u području javnih politika obrazovanja⁵, te na temelju glavnih preporuka koje su proizašle iz diskusija.⁶ Cilj izrade ovih preporuka je da služe nadležnim institucijama kao važan referentni dokument s konkretnim mjerama koje bi se trebale poduzeti ili uzeti u obzir prilikom izrade javnih politika u području pristupa visokom obrazovanju. Preporuke će stoga biti poslane, između ostalih, hrvatskim visokim učilištima, studentskim zborovima, institucijama Vlade RH, među kojima Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa RH, Nacionalnoj skupini za praćenje Bolonjskog procesa, Savjetu za razvoj civilnog društva Vlade RH, kao i ostalim dionicima u visokom obrazovanju.

Nužnost djelovanja za osiguranje jednakosti pristupa

Budući da su rasprave o visokom obrazovanju trenutno fokusirane na druge prioritete, opasnost na koju treba upozoriti jest da bi se jednakost pristupa i, u širem smislu, ljudsko pravo na visoko obrazovanje mogli smatrati „luksuzom“, tj. kao nešto što se može riješiti kasnije, tek kada su ostali prioriteti i reforme u potpunosti provedeni. U tom slučaju, visoko obrazovanje će ostati privilegij određenih društvenih skupina, što predstavlja ne samo primjer kršenja prava ranjivih skupina, nego to ograničenje samo po sebi stvara nove skupine društveno isključenih pojedinaca i skupina.

Ukratko, jednakost pristupa visokom obrazovanju treba staviti na dnevni red kao jedan od prioriteta za sve one koji se bave javnim politikama visokog obrazovanja.

Thomas Farnell
Voditelj programa
Institut za razvoj obrazovanja

⁵ Popis govornika na seminaru dostupan je u prilogu ovog dokumenta (Program seminara, prilog I). Prezentacije govornika dostupne su a internetskim stranicama <http://www.iro.hr/hr/razvoj-visokog-obrazovanja/pravo-na-obrazovanje/edukacijski-materijali/>

⁶ Popis svih sudionika na seminaru dostupan je u prilogu ovog dokumenta (Popis sudionika, prilog II)

SAŽETAK POLICY PREPORUKA

Opći zaključci

- Jednakost pristupa visokom obrazovanju **nije trenutno prioritet** u politikama državnih institucija i visokih učilišta niti je dovoljno prisutna u raspravama o reformi visokog obrazovanja.
- Ne može se govoriti o pravu na visoko obrazovanje izvan konteksta **prijašnjeg obrazovanja**: nejednakosti u pristupu visokom obrazovanju su direktno uzrokovane nejednakostima i slabijim obrazovnim postignućima potencijalnih studenata u osnovnom i srednjem obrazovanju. Stoga, djelovanje mora biti koordinirano zajedno s odgojno-obrazovnim institucijama ne samo na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razine nego čak na predškolskoj razini.
- **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH** snosi veliku odgovornost za uspostavljanje mehanizama za osiguranje jednakog pristupa visokom obrazovanju. No, sama **visoka učilišta** moraju preuzeti aktivniju ulogu i veću odgovornost u ovom procesu, budući da visoka učilišta samostalno određuju upisne politike, visinu školarina, itd.
- U procesu izrade i provedbe politika za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju, važno je da nadležne institucije (država i visoka učilišta) **suraduju i da se konzultiraju sa svim dionicima u obrazovanju**, uključujući studentske udruge; druge odgojno-obrazovne institucije; znanstvene institute; jedinice lokalne samouprave, organizacije civilnog društva; kao i tvrtke iz privatnog sektora (npr. za stjecanje iskustava iz prakse/kasnije zapošljavanje).

Preporuke za nadležne institucije

I. Preduvjeti za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju

- 1) **Prioritiziranje jednakosti pristupa** u politikama visokog obrazovanja kako od strane države tako i od visokih učilišta.
- 2) **Identificiranje uzroka** nejednakosti u pristupu visokom obrazovanju prikupljanjem podataka i istraživanjima koja obuhvaćaju, između ostalog, društveno-ekonomski status, prijašnje obrazovanje i obrazovanje roditelja upisanih studenata.
- 3) **Osnivanje i/ili osnaživanje institucija** za jednakost pristupa (radne grupe, nacionalni centar za informiranje i savjetovanje o pristupu visokom obrazovanju, centar za analizu obrazovne politike, i dr.).

II. Ciljane mjere za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju

- 1) **Prijašnje obrazovanje - od predškolske do srednjoškolske razine**: osigurati besplatan pristup predškolskom obrazovanju; pružiti dodatnu potporu podzastupljenim skupinama za sprječavanje neuspjeha u školovanju, a s dodatnim potporama započeti već tijekom osnovnoškolskog obrazovanja.
- 2) **Prijašnje obrazovanje - državna matura**: Slovensko iskustvo je pokazalo važnost uvođenja dviju matura, jedne za gimnazijalce i druge za učenike strukovnih škola, kako se ne bi diskriminirali učenici strukovnih škola. Isto tako, državna matura ne bi smjela biti jedini uvjet za upis na visoka učilišta, pa bi stoga upisnu politiku na visokim učilištima trebalo temeljiti i na ostalim potencijalima kandidata. Ukoliko postoji samo jedna matura i ako je ona jedini kriterij za upis na visoka učilišta, tada se stvaraju nejednakosti u pristupu visokom obrazovanju za učenike strukovnih škola.
- 3) **Financijske prepreke - školarine i financijska potpora**: utvrditi realan trošak studija po studentu kako bi se utvrdio, s jedne strane, potreban iznos sredstava iz državnog proračuna za visoka učilišta, a s druge strane visina školarina; uzeti u obzir materijalni status studenata prilikom određivanja pravila za plaćanje školarina; osigurati financijsku potporu za 18% kućanstava u Hrvatskoj za koje su troškovi visokog obrazovanja previsoki u odnosu na njihova primanja.
- 4) **Podrška studentima u visokom obrazovanju**: oformiti savjetovališta za studente; pružiti podršku podzastupljenim grupama studenata za vrijeme studija te im prilagoditi studijske programe i metodiku.

- 5) **Posebne mjere za osobe s invaliditetom:** ukloniti sve arhitektonske barijere na visokim učilištima u Hrvatskoj; osigurati ispomoć u okviru studentskog doma kao i prijevoz na fakultete; prilagoditi literaturu za slijepe studente i osvijestiti fakultete o potrebi digitalizacije literature.
- 6) **Posebne mjere za pripadnike romske nacionalne manjine:** sustavno rješavati problem nedovoljnog postotka Roma koji završavaju osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, kao osnovni preduvjet jednakog pristupa visokom obrazovanju; postaviti, sakupljati i javno objavljivati indikatore za praćenje uspješnosti mjera programa za Rome.

Zaključak

Ove preporuke su izrađene na temelju izlaganja i rasprava sa strane stručnjaka i aktivista iz svih sektora društva koji se bave obrazovnim politikama (Prilog II. na kraju ovog dokumenta sadrži popis sudionika seminara). Većina preporuka je temeljena na međunarodnoj dobroj praksi u području jednakosti pristupa visokom obrazovanju. Ovime pozivamo nadležne institucije da uzmu u obzir ove preporuke prilikom izrade politika u području pristupa visokom obrazovanju.

I. PREDUVJETI ZA POVEĆANJE PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU

Postaviti jednakost pristupa kao prioritet

Problem	Preporuka	Odgovorna institucija	Komentari
Problematika jednakog pristupa visokom obrazovanju nema jasnu i preciznu definiciju/polazište kao <i>policy</i> problem u Hrvatskoj	Jasno definirati pravo na jednakost pristupa visokom obrazovanju kao <i>policy</i> problem u relevantnim dokumentima odgovornih institucija u Hrvatskoj u skladu s pristupima u drugim nacionalnim ili međunarodnim okvirima U definiranju problema voditi računa o korištenju usklađene i dosljedne terminologije u svim dokumentima na nacionalnoj razini (ne izjednačavati postojeće termine: „jednakost pristupa“; „pravednost u visokom obrazovanju“; „socijalna dimenzija visokog obrazovanja“; „proširenje sudjelovanja u visokom obrazovanju“; i dr.)	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (dalje u tekstu: MZOŠ) Nevladine organizacije Visoka učilišta Odjeli za obrazovanje pri jedinicama lokalne samouprave	Temeljiti pristup na preporukama Europske komisije, Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), Međunarodnog udruženja sveučilišta (IAU), i dr.
Jednakost pristupa visokom obrazovanju nije prioritet u politikama državnih institucija i visokih učilišta u Hrvatskoj niti je dovoljno prisutna u raspravama o reformi visokog obrazovanja	Postaviti jednakost pristupa kao jedan od prioriteta politika visokog obrazovanja od strane države i visokih učilišta u procesu reforme i razvoja visokog obrazovanja u Hrvatskoj Osmisliti inicijativu za povećanje pristupa visokom obrazovanju na nacionalnoj razini Osigurati sredstva za inicijative za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju <ul style="list-style-type: none"> • država (npr. za financiranje projekata i istraživanja o jednakosti pristupa) • visoka učilišta (npr. za institucionalne inicijative za povećanje jednakog pristupa) 	MZOŠ Rektorski zbor visokih učilišta RH MZOŠ Svi dionici u visokom obrazovanju MZOŠ Visoka učilišta	

Identificiranje problema: prikupljanje podataka i istraživanje

Nisu precizno definirane podzastupljene grupe studenata (<i>under-represented groups</i>) u Hrvatskoj kao npr. studenti nižeg društveno-ekonomskog statusa, starije životne dobi, studenti s invaliditetom, strani studenti, pripadnici nacionalnih manjina, studenti povratnici (<i>returners into higher education</i>) i dr.	Definirati kriterije za identifikaciju premalo zastupljenih grupa studenata U definiranju grupa voditi računa o korištenju usklađene i dosljedne terminologije u svim dokumentima (ne izjednačavati postojeće termine: „ranjive skupine“; „socijalno ugrožene skupine“; „marginalizirane skupine“ i dr.)	Svi dionici u visokom obrazovanju (MZOŠ, visoka učilišta, agencije, nevladine udruge, udruge studenata i dr.)	
Podaci o društveno-ekonomskoj strukturi studenata u Hrvatskoj su teško dostupni i teško mjerljivi	Uvoditi/unaprijediti mehanizme za praćenje obilježja studenata	MZOŠ Informacijski sustav visokih	

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

	Osnovati centar za prikupljanje, koordiniranje i objedinjavanje relevantnih statističkih podataka i pokazatelja	učilišta RH Državni zavod za statistiku Ekspertna skupina	
Ne provode se analize društveno-ekonomske strukture studenata u Hrvatskoj	Poticati analize društveno-ekonomske strukture studenata u Hrvatskoj s ciljem izrade inicijativa i programa za poboljšanje te strukture Iskoristiti sredstva predpristupnih fondova IPA za provođenje takvih istraživanja	MZOŠ Europski studentski zbor (ESU) i druge studentske organizacije	
Nisu identificirani uzroci slabijeg pristupa visokom obrazovanju određenih društvenih skupina niti uzroci odustajanja od studija	Poticati empirijska istraživanja/istraživačke projekte vezane uz identificiranje uzroka slabijeg pristupa visokom obrazovanju i uzroke odustajanja od studija (uključujući financijske prepreke, prijašnje obrazovanje, društveno-ekonomski status, itd.)	MZOŠ Visoka učilišta/Odsjeci i katedre društvenih znanosti	
Osnivanje i/ili osnaživanje institucija za jednakost pristupa			
Nedostatak sustavnog bavljenja problematikom jednakosti pristupa visokom obrazovanju na državnoj i institucionalnoj razini (tijela, radne grupe, povjerenstva, seminari i konferencije i dr.)	Uspostaviti nacionalnu radnu grupu (ili radne grupe) svih dionika u području jednakog pristupa visokom obrazovanju pri relevantnim državnim institucijama	MZOŠ	
	Uspostaviti institucionalne radne grupe svih dionika u području jednakog pristupa visokom obrazovanju pri visokim učilištima	Visoka učilišta	
	Pokrenuti nacionalni centar za promicanje i praćenje jednakog pristupa obrazovanju (npr. po modelu engleskog nacionalnog centra „Office for Fair Access“, http://www.offa.org.uk/ i nacionalnog koordinacijskog tijela „Action on Access“, http://www.actiononaccess.org/).	MZOŠ	
Nedostatak institucionalnih mehanizama za informiranje i savjetovanje o pristupu visokom obrazovanju	Pokrenuti nacionalni centar za informiranje i savjetovanje o mogućnostima visokog obrazovanja (npr. po modelu britanskog UCAS-a, http://www.ucas.ac.uk/ ili francuskog CNOUS-a- <i>Centre National des Oeuvres Universitaires et Scolaires</i> , http://www.cnous.fr/)	MZOŠ	<u>Provedba:</u> Koristiti već postojeće okvire i institucionalne kapacitete (npr. Institut za razvoj obrazovanja)
Ne postoji institucija čija je primarna profesionalna djelatnost analiza obrazovne politike/politike visokog obrazovanja	Osnovati centar za analizu obrazovne politike i/ili snažnije poticati postojeće institucije koje se bave javnim politikama visokog obrazovanja i jednakog pristupa visokom obrazovanju. Osnovati centar po uzoru na inozemne primjere: <ul style="list-style-type: none"> • kao državnu agenciju (<i>ECHO - Expertise Centre for Diversity Policy</i>, Nizozemska); • u sklopu obrazovnih institucija (<i>Center for Education Policy Studies CEPS</i>, Slovenija; <i>Center for Higher Education Policy Studies-CHEPS</i>, Nizozemska); • kao nevladinu organizaciju (<i>Centar za obrazovne politike COP</i>, Srbija; <i>Institute for Higher Education Policy</i>, SAD; <i>Higher Education Policy Institute</i>, UK). 	MZOŠ Sveučilišta Stručnjaci iz područja obrazovanja	<u>Provedba:</u> Koristiti već postojeće okvire i institucionalne kapacitete (npr. Institut za razvoj obrazovanja, Institut za društvena istraživanja-Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja)
	Potaknuti obrazovanje kadrova iz područja analize obrazovnih politika	MZOŠ Visoka učilišta (Odsjeci za pedagogiju)	

II. CILJANE MJERE ZA POVEĆANJE JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU

Prijašnje obrazovanje: od predškolske do srednjoškolske razine

Nejednak pristup predškolskom obrazovanju koji utječe na uspjeh u daljnjem obrazovanju i na nejednake mogućnosti sudjelovanja u visokom obrazovanju	Besplatno i obuhvatno predškolsko obrazovanje Veća dostupnost izvannastavnih sadržaja	Lokalna samouprava MZOŠ	Postoje velike razlike između regija u cijeni i dostupnosti vrtića, ali nigdje nisu besplatni. Slično je i s drugim sadržajima (jezici, sportski i tehničko-kulturni programi) koji su tek ponegdje dostupni besplatno.
Nedovoljna komunikacija i suradnja institucija visokog obrazovanja s ostalim obrazovno-odgojnim institucijama (od predškolskih do srednjoškolskih) s ciljem podizanja aspiracija kod djece i roditelja za buduće visoko obrazovanje	Identifikacija institucija/pojedinaca (ciljnih grupa) s najmanjom vjerojatnošću uključivanja u visoko obrazovanje s obzirom na programe i mogućnosti (npr. trogodišnje srednje škole) Izrada programa potpore pojedinim grupama slabije zastupljenih studenata koji imaju potencijala za visoko obrazovanje već tijekom osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja	Lokalna samouprava u suradnji s predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama te visokim učilištima	

Prijašnje obrazovanje: državna matura

Državna matura i upisne politike visokih učilišta			
Promjena sustava prijelaza iz srednjeg na visoko obrazovanje (s prijemnih ispita na državnu maturu)	Osigurati institucionalni i širi društveni konsenzus za promjenu sustava prijelaza iz srednjeg na visoko obrazovanje	Vlada MZOŠ Škole Visoka učilišta	
Postoji niz nejasnoća i problema vezanih uz uvođenje državne mature i upise na visoko obrazovanje	Jasno i transparentno odgovoriti na sva otvorena pitanja, kako bi oni koji upisuju srednju školu mogli točno znati hoće li i koje obrazovanje moći nastaviti nakon završetka srednje škole	MZOŠ	
Loše i zbunjujuće informiranje o promjenama u visokoškolskoj upisnoj politici vezano uz uvođenje državne mature	Publicirati službeni dokument kojim bi se ozbiljno i stručno obrazložilo zašto će se i na koji će se način koristiti rezultati državne mature za upise u visoko obrazovanje	MZOŠ	
Neravnopravnost i nejednakost u pristupu visokom obrazovanju učenika iz strukovnih škola koji <u>neće polagati</u> državnu maturu	Državna matura ne bi smjela biti uvjet za upis na visoka učilišta	MZOŠ	Učenici strukovnih škola koji ne moraju polagati

			državnu maturu se pitaju hoće li se uopće moći upisati na neki studij
Neravnopravnost i nejednakost u pristupu visokom obrazovanju učenika iz strukovnih škola koji će polagati državnu maturu	Državna matura ne bi smjela biti jedini kriterij za upis na visoka učilišta Ohrabriti visoka učilišta da otvore prostor za upis i učenicima koji možda imaju lošije rezultate na državnoj maturi, a veće kapacitete za učenje	MZOŠ	Ukoliko se žele prijavljivati na elitnije fakultete učenici strukovnih škola moraju polagati državnu maturu po gimnazijskim programima što ih automatski diskriminira jer nisu pohađali gimnazijske programe
Državna matura i kvaliteta srednjoškolskog obrazovanja			
Velike razlike u kvaliteti podrške za učenje u različitim školama s gimnazijskim programima, što će se odraziti na lošije rezultate učenika nekih škola na državnoj maturi	Fokusirati se na ujednačavanje kvalitete nastave i podrške učenicima u svim hrvatskim školama Koristiti rezultate nacionalnih ispita za detektiranje škola kojima je potrebna posebna podrška Uključiti osnivače škola (županije i Grad Zagreb) i zadužiti ih da se bave unaprjeđivanjem kvalitete učenja i poučavanja u svojim školama	MZOŠ Agencija za odgoj i obrazovanje Osnivači srednjih škola – županije i Grad Zagreb	Sustavan problem koji se ne može riješiti u kratkom roku
Privatne instrukcije kao fenomen koji korumpira sustav obrazovanja – uvođenjem državne mature taj bi problem mogao dovesti u pitanje smisao školskog obrazovanja	Preispitati i promijeniti nastavne programe predmeta iz kojih učenici najviše uzimaju privatne instrukcije Osvremeniti, unaprijediti nastavu iz tih predmeta Motivirati i angažirati učenike zanimljivijim pristupom i metodama	Agencija za odgoj i obrazovanje	Oko 50% učenika drugih razreda gimnazija uzima privatne instrukcije iz matematike Paradoksalno je da učenici moraju izvan škole tražiti i plaćati poduku da bi ostvarili uspjeh u školi i da bi tako mogli konkurirati za upis na željeni fakultet. Učenici slabijeg imovinskog statusa su time dodatno diskriminirani, jer ne mogu plaćati privatne instrukcije
Financijske prepreke: školarine i financijska potpora			
Troškovi studija i iznosi školarina			
Troškovi studija financirani iz državnog proračuna nisu uistinu vezani uz	Godišnje analizirati i izraditi istraživanje o troškovima studija	Rektorati i sastavnice sveučilišta	Uz stručnu potporu znanstvenih institucija

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

centar troška visokog obrazovanja (studente i zaposlene u visokom obrazovanju)	Ublažiti značajne razlike troškova po studentu u istim područjima znanosti na različitim sveučilištima Utvrđiti kriterije doznačavanja sredstava iz državnog proračuna za financiranje troškova studija koja će biti vezana po studentu i po zaposlenom na sveučilištima (izrada formule financiranja)		
Slaba evidencija studenata, nastavnika i nastavnog opterećenja (kao temelj za utvrđivanje troškova studija)	Poboljšati baze podataka i voditi uredne evidencije o studentima, zaposlenima te financijskom poslovanju visokih učilišta Izgraditi sveučilišne riznice za centralizirano financijsko upravljanje Uspostaviti centraliziranu evidenciju nastavnika i studenata na razini sveučilišta	Rektorati Sastavnice sveučilišta MZOŠ AZVO	Odabrana informatička tvrtka, potpora znanstvenih institucija (fakulteti i instituti)
Na razini sveučilišta ne postoji metodologija izračuna troškova studija	Dogovoriti metodologiju izračuna troškova studija između rektorata i sastavnica sveučilišta Sveučilišta trebaju inicirati izradu metodologije	Rektorati i sastavnice sveučilišta	Uz stručnu potporu znanstvenih institucija (fakulteti i instituti)
Troškovi studiranja relativno više opterećuju kućanstva s nižim primanjima	Izraditi kombinaciju instrumenata financijske potpore za 18% kućanstava (oko 30.000 stanovnika) za koje troškovi visokog obrazovanja čine više od 5% njihova raspoloživa dohotka Odabir instrumenata (stipendije, krediti) nakon njihove detaljnije analize	MZOŠ	
Školarine na javnim visokim učilištima određuju se bez uvida u materijalni položaj studenata i njihovih obitelji	Uzeti u obzir, osim obrazovnog postignuća, i društveno-ekonomski status studenata za utvrđivanje visine školarine Uvesti jasne kriterije i pravila za oslobađanje plaćanja školarine za studente slabijeg imovinskog statusa	Visoka učilišta	
Mehanizmi financijske potpore za studente			
Ne postoji analiza učinka postojećih programa financijskih potpora studentima (stipendija i ostalih socijalnih naknada studentima)	Napraviti analizu postojećih sustava stipendija te izraditi jedinstveni registar stipendija u Hrvatskoj Napraviti analizu socijalnih naknada (na državnoj i lokalnoj razini) koje se dodjeljuju studentima (i njihovim obiteljima), te procijeniti njihov financijski učinak	MZOŠ Rektorati	MZOŠ u suradnji s znanstvenim institucijama (fakulteti, instituti i dr.)
Ne postoji opći mehanizam potpore za studente slabijeg materijalnog statusa	Na temelju rezultata analize, razmotriti uvođenje sustava stipendiranja i kreditiranja primarno na temelju potrebe (<i>means tested</i>), a ne izvrsnosti te osigurati da financijska potpora pokriva i troškove školarine i ostale životne troškove	MZOŠ	Slijediti preporuke OECD-a "Tertiary Education for the Knowledge Society - OECD Thematic Review of Tertiary Education: Synthesis Report" (2008.) kao i model financijske potpore u Engleskoj

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

	Produljiti instrument dječjeg doplatka na mlade koji su u statusu redovnih studenata	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	Ovo pravo mladi gube kad završe srednju školu, što dodatno penalizira obitelji sa slabijim prihodima
Neusklađen sustav kreditiranja studenata	Nakon analize veličine i broja korisnika postojećih stipendija (financiranih iz lokalnih jedinica, ministarstava, sveučilišta) utvrditi veličinu populacije za subvencionirane kredite	MZOŠ Rektorati	MZOŠ u suradnji s znanstvenim institucijama (fakulteti, instituti)
Neadekvatan vremenski okvir dodjele stipendija (većina stipendija se dodjeljuje u mjesecima drugog semestra)	Prijave za stipendije i školarine uvesti prije početka akademske godine (primjer Zagrebačke škole ekonomije i managementa: od travnja do kolovoza), a početi dodjeljivati stipendije sa samim početkom akademske godine	MZOŠ Svi davatelji stipendija	
Podrška studentima u visokom obrazovanju			
Nedostatak podrške upisanim studentima na području informiranja, savjetovanja i treninga osobnih vještina (kao prevencija napuštanja visokog obrazovanja)	Oformiti savjetovališta za informiranje, savjetovanje, treninge o vještinama učenja, psihološkim i socijalnim vještinama potrebnim za uspješno savladavanje gradiva, polaganje ispita, rješavanje administrativnih pitanja, ali i kriznih (obiteljskih, osobnih i drugih) situacija koje studente mogu spriječiti u uspješnom svladavanju njihovih obveza	Visoka učilišta Službe za profesionalno savjetovanje pri visokim učilištima Studentske organizacije	
	Uvesti i vrednovati međusobnu potporu studenata (<i>student advocates</i>)	Studentski savjetnik (profesionalna osoba/ studenti viših godina)	Prijedlog: <i>FEDORA Charter</i> : http://www.eua.be/fileadmin/user_upload/files/newsletter/FEDORA_Charter.pdf
Prosječno predugi period studiranja, visoka stopa odustajanja studenata na prvoj godini studija	Analizirati nastavne sveučilišne programe i njihovu prilagođenost studentima kao i uvjete studiranja Analizirati nastavno opterećenje na visokim učilištima	MZOŠ Rektorati	
Nedovoljno iskorištene mogućnosti obrazovanja na daljinu i e-obrazovanja za proširenje pristupa visokom obrazovanju Nedostatna tradicija i slaba zastupljenost dopisnih škola i drugih oblika obrazovanja na daljinu	Informirati i podići svijest akademske zajednice i javnosti o obrazovanju na daljinu i e-obrazovanju kao načinima izvedbe obrazovnih programa koji bi omogućili širi pristup visokom obrazovanju	MZOŠ Visoka učilišta CARNet	
Nedostatak mehanizama podrške za podzastupljene grupe studenata	Pružati podršku za vrijeme studija i prilagoditi studijske programe i metodiku tim grupama studenata	Visoka učilišta MZOŠ	

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

	Prilagoditi prostor te osigurati opremu i nastavna sredstva studentima s invaliditetom Osigurati pristup programima studentske razmjene studentima s invaliditetom		
Slabija zastupljenost pojedinih rodni skupina u nekim područjima visokog obrazovanja	Motivirati slabije rodno zastupljene skupine da studiraju pojedina područja gdje postoji takva potreba (npr. slabija zastupljenost studentica u tehničkim znanostima, studenata u humanističkim, obrazovnim znanostima i sl.) putem dodatne stimulacije (npr. stipendije)	Visoka učilišta MZOŠ	
Napredovanje diplomiranih studentica, magistrica i doktorica znanosti u viša zvanja i menadžerske pozicije	Izraditi programe potpore; upoznavanje i povezivanje sa sličnim inicijativama u drugim zemljama Europe i šire te njihova implementacija	Javni i privatni sektor Visoka učilišta Mediji	
Nedostatak službi za profesionalno savjetovanje na visokim učilištima	Oformiti savjetovališta za planiranje karijere na visokim učilištima	Visoka učilišta u suradnji s javnim i privatnim sektorom, Zavodom za zapošljavanje, Institutom za razvoj obrazovanja (IRO) i dr.	Koristiti referentni materijal: priručnik koji je izdao IRO - "Službe za profesionalno savjetovanje na hrvatskim sveučilištima" (www.iro.hr/publikacije)
Posebne mjere za podzastupljene skupine: osobe s invaliditetom			
Nedostatni podaci o studentima s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu	Objediniti podatke dobivene iz različitih izvora – sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, MZOŠ, studentske udruge, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, Studentski centar Provesti istraživanje anketnim upitnikom	Sveučilište u Zagrebu – Ured za studente s invaliditetom, koordinatori i koordinacija za studente s invaliditetom	
Brojne arhitektonske barijere u institucijama visokog obrazovanja za osobe s invaliditetom	Ukloniti preostale arhitektonske barijere na Sveučilištu u Zagrebu, a posebice na ostalim visokim učilištima u Hrvatskoj (izraditi prijedloge za prostornu prilagodbu i izdvojiti sredstva)	MZOŠ Koordinatori i koordinacija za studente s invaliditetom	
Potrebna ispomoć u studentskim domovima za studente s invaliditetom	Osigurati svakodnevnu pokrivenost ispomoći u okviru studentskog doma u suradnji s Uredom za studente s invaliditetom te Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa	Ured za studente s invaliditetom Studentski centri / studentski domovi MZOŠ	Pri donošenju proračuna sveučilišta moraju imati u vidu te potrebe
Nedostatan prijevoz studenata s invaliditetom do fakulteta	Usustaviti prijevoz studenata s invaliditetom u okviru Ureda za studente s invaliditetom, ali i dalje koristiti pomoć udruga za slučajeve kad dolazi do organizacijskih poteškoća	Ured za studente s invaliditetom MZOŠ Udruga osoba s invaliditetom	Pri donošenju proračuna sveučilišta moraju imati u vidu te potrebe
Nedostatak sustavne dostupnosti nastavnih materijala u elektroničkom obliku za slijepi i slabovidne studente, vezano uz pitanja zaštite autorskih prava	Prilagoditi literaturu za slijepi i slabovidne studente kao trajni projekt, osvijestiti visoka učilišta o potrebi digitalizacije literature	Ured za studente s invaliditetom Visoka učilišta Izdavačke kuće MZOŠ	Pri donošenju proračuna sveučilišta moraju imati u vidu te potrebe
Nedostatak jasnih kriterija za realizaciju stipendija, prijevoza, smještaja u dom i sl. za studente s invaliditetom	Izraditi jasne kriterije, sukladno načelima koja vrijede za opću populaciju studenata, te donijeti specifične mjere kojima se osigurava pristup studentima s invaliditetom	MZOŠ Visoka učilišta Ministarstvo zdravstva i socijalne	

		skrbi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	
Nedovoljna educiranost akademskog i administrativnog osoblja na visokim učilištima o specifičnim potrebama studenata s invaliditetom te načinima osiguranja pristupa	Provoditi sustavnu edukaciju na visokim učilištima	Visoka učilišta Ured za studente s invaliditetom (Zagreb)	
Nedostatni resursi za provođenje svih planiranih aktivnosti Ureda za studente s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu	Pronaći sustavan način financiranja Ureda sukladno potrebama i planiranim aktivnostima	MZOŠ Grad Zagreb Sveučilište u Zagrebu	
Nedostatan kapacitet Udruge studenata s tjelesnim invaliditetom „Korak“ za provođenje svih planiranih aktivnosti	Za osiguravanje kvalitetnog rada svih udruga osoba s invaliditetom nužan je administrativni tajnik koji bi zbog studentskog statusa članstva svim zainteresiranima bio na usluzi za davanje pravovremenih informacija	Projekti i programi MZOŠ	Fondovi državnog proračuna dostupni putem natječaja

Posebne mjere za podzastupljene skupine: romska nacionalna manjina

<p>Mali broj Roma uključen u visoko obrazovanje što onemogućuje kvalitetno sudjelovanje Roma na tržištu rada, njihovu uspješniju uključenost u društvo i veću kvalitetu života</p> <p>Još uvijek nedovoljan postotak Roma koji završavaju osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, kao osnovni preduvjet jednakog pristupa sustavu visokog obrazovanja</p>	<p>Predškolska razina</p> <p>Osigurati dosljednu primjenu mjere dvogodišnjeg predškolskog odgoja za djecu romske nacionalnosti</p> <p>Osnovnoškolska i srednjoškolska razina</p> <p>Sustavno provoditi mjere za pristup i zadržavanje romskih učenika u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju</p> <ul style="list-style-type: none"> • besplatni produženi boravak • edukacija učitelja i odgajatelja • individualiziran pristup učenicima • stipendiranje romskih učenika srednjih škola • organizirati besplatne mentorske poduke (instrukcije) u srednjoj školi • informirati roditelje i učenike o važnosti nastavka obrazovanja • osigurati smještaj u učeničke domove, besplatan prijevoz i udžbenike <p>Visokoškolska razina</p> <p>Osigurati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stipendije tijekom visokoškolskog obrazovanja • sredstva za pripreme romskih učenika za uspješan upis na studij • pokrivanje troškova studija, tj. školarine • smještaj u studentskom domu <p>Povezivanje obrazovanja sa zaposlenjem - pružanje stipendija uvjetovanih radom u javnoj upravi / javnim poduzećima ili ugovori s privatnim sektorom</p>	<p>MZOŠ Uredi državne uprave u županiji Škole Romske udruge</p>	<p>Strateški dokumenti Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma dokumenti su Vlade RH koja adresiraju problem uključenosti Roma u društvo</p> <p>Obrazovanje na svim razinama, od predškolskog do visokoškolskog, ključna je sastavnica navedenih dokumenata</p> <p>Praćenje provedbe osigurano je iz sredstava Državnog proračuna</p>
--	--	---	--

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

<p>Opasnost od diskriminacije u obrazovanju i pri zapošljavanju</p>	<p>Sustavna integriranost (etnička mješovitost) vrtičkih odjeljenja te razrednih odjeljenja u osnovnim školama kao sustavna i obvezna mjera</p> <p>Edukacija djelatnika javne uprave, škola i Centara za socijalnu skrb o Zakonu o suzbijanju diskriminacije</p>	<p>MZOŠ Ured pučkog pravobranitelja Institucije javne uprave i pravosuđa</p>	
<p>Nedovoljno transparentno i snažno praćenje provedbe i evaluacija strateških mjera javne politike spram obrazovanja Roma/kinja i sustava obrazovanja općenito</p>	<p>Jačati monitoring obrazovnog sustava: prikupljati točne podatke potrebne za razvoj javnih politika u obrazovanju manjina (npr. stopa ispadanja iz OŠ sustava za pojedine socijalne i etničke grupe, Rome/kinje)</p> <p>Postaviti, sakupljati i javno objavljivati jasne indikatore za praćenje uspješnosti mjera Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma i Nacionalnog programa za Rome</p> <p>Osim povećavanja sredstava iz proračuna i EU fondova, potrebno je evaluirati efikasnost njihovog trošenja, pratiti njihovu strukturu i distribuciju</p> <p>Ustanoviti mehanizme suradnje i suodgovornosti lokalnih vlasti i MZOŠ-a u području obrazovanja Roma/kinja</p>	<p>MZOŠ u suradnji s gradovima, županijama i općinama te romskim nevladinim udrugama</p>	<p>Praćenje provedbe mjera Akcijskog plana Desetljeća za Rome 2005.-2015., praćenje financiranja sustava, izostanak sustavne suradnje lokalnih vlasti i MZOŠ-a na tom području itd.</p>

PRILOG I: Program seminara "Pravo na obrazovanje: povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj"

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
srijeda 26. studeni 2008.
9:00–17:30

9:00–9:20 **Registracija sudionika**
9:20–9:30 **Pozdravni govor:** mr. sc. Ninoslav Šćukanec, izvršni direktor, Institut za razvoj obrazovanja

UVOD: POVEĆANJE JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU

Moderator: mr. sc. Ninoslav Šćukanec, Institut za razvoj obrazovanja

9:30–10:00 **Povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju: definicija terminologije i pregled međunarodnih trendova i preporuka**
Doc. dr. sc. Vesna Kovač, Udruga za razvoj visokoga školstva „Universitas“, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Thomas Farnell, MA, Institut za razvoj obrazovanja

10:00–10:15 **Diskusija**

I. PREGLED POLITIKA I MJERA DRŽAVE I VISOKIH UČILIŠTA ZA PROMICANJE JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU

Moderator: mr. sc. Ninoslav Šćukanec, Institut za razvoj obrazovanja

10:15–10:30 **Politike i mehanizmi države za osiguranje jednakog pristupa visokom obrazovanju za sve društvene skupine**
Luka Juroš, M.Sc., Uprava za visoko obrazovanje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH

10:30–10:45 **Adekvatnost mjera hrvatskih visokih učilišta za osiguranje jednakog pristupa visokom obrazovanju za sve društvene skupine**
Dr. sc. Violeta Vidaček-Hainš i Renata Horvatek, prof., Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu

10.45–11.15 **Diskusija**

11:15–11:35 Pauza

II. PRISTUP VISOKOM OBRAZOVANJU ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Moderator: doc. dr. sc. Berto Šalaj, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

11:35–11:50 **Svakodnevni problemi studenata s invaliditetom**
Govornik: Danijel Jedriško, Udruga studenata s tjelesnim invaliditetom „Korak“

11:50–12:05 **Ured za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu: ciljevi, rezultati i izazovi za osiguranje jednakih mogućnosti studenata s invaliditetom**
Govornica: prof. dr. sc. Lelija Kiš-Glavaš, Sveučilište u Zagrebu

12:05–12:35 **Diskusija**

12:35–14:00 Pauza za ručak

III. FINANCIJSKI I DRUŠTVENO-EKONOMSKI ASPEKTI JEDNAKOG PRISTUPA VISOKOM OBRAZOVANJU

Moderatorica: Danijela Dolenc, M.Sc., Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja, Institut za društvena istraživanja

- 14:00-14.15 **Školarine i stipendije: adekvatnost sustava financijske potpore za studente u visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj**
Doc. dr. sc. Anto Bajo, Institut za javne financije
- 14:15-14:30 **Društvena struktura studenata u hrvatskom sustavu visokog obrazovanja: visoko obrazovanje samo za elitu?**
Mr. sc. Teo Matković, Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- 14:30-15:00 **Diskusija**
- 15:00-15:20 Pauza

IV. PRISTUP VISOKOM OBRAZOVANJU ZA NACIONALNE MANJINE: ROMI

Moderator: Thomas Farnell, MA, Institut za razvoj obrazovanja

- 15:20-15:35 **Romi u visokom obrazovanju: pomaci?**
Mr. spec. Jagoda Novak, Centar za ljudska prava
Duško Kostić, student na Učiteljskom fakultetu u Osijeku
- 15:35-15.50 **Provedba Nacionalnog programa za Rome / Akcijskog plana desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. u području (visokog) obrazovanja**
Mirko Marković, prof., ravnatelj Uprave za nacionalne manjine, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH
- 15:50-16:20 **Diskusija**

V. PRIJELAZ SA SREDNJEG NA VISOKO OBRAZOVANJE

Moderator: mr. sc. Ninoslav Šćukanec, Institut za razvoj obrazovanja

- 16:20-16:35 **Državna matura: osiguranje jednakog pristupa visokom obrazovanju? Iskustva iz Slovenije**
Mr. sc. Darko Zupanc, direktor Državnog ispitnog centra (Slovenija)
- 16:35-16:50 **Državna matura: osiguranje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj?**
Prof. dr. sc. Petar Bezinović, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
- 16:50-17:20 **Diskusija**
- 17:20-17:30 **Zaključci seminara i pregled daljnjih aktivnosti za zagovaranje poboljšanja javnih politika visokog obrazovanja**
Institut za razvoj obrazovanja

PRILOG II: Popis sudionika na seminaru

	Institucija	Prezime	Ime	Funkcija/zanimanje
1	Agencija za obrazovanje odraslih	Kostanjčar Suljada	Ivana	Stručni suradnik
2	Agencija za znanost i visoko obrazovanje	Cukar	Gordana	Koordinator Nacionalnog Tempus ureda
3	Agencija za znanost i visoko obrazovanje	Petrović	Višnja	Načelnica Odjela za osiguranje kvalitete
4	Centar za ljudska prava	Novak	Jagoda	Voditeljica Odjela za informiranje i istraživanje
5	CroMSIC- Međunarodna udruga studenata medicine Hrvatska	Gorup	Dunja	Studentica
6	Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj	Ligutić	Vedrana	-
7	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Kiš-Glavaš	Lelia	Sveučilišna profesorica
8	Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Salvaro	Ariel	Student
9	Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu	Horvatek	Renata	Koordinatorica za međunarodnu suradnju
10	Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu	Vidacek-Hainš	Violeta	Znanstvena novakinja/viša asistentica.
11	Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu	Kolman	Nina	Studentica
12	Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu	Šalaj	Berto	Prodekan
13	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci; Udruga za razvoj visokoga školstva "Universitas"	Kovač	Vesna	Docent, Odsjek za pedagogiju
14	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Horvat	Aleksandra	-
15	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Jandrić	Ivana	Studentica
16	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Miloš	Jelena	Student
17	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Richtermoc	Maja	Studentica
18	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Sučeska	Alen	Student
19	Fulbright Scholar	Buhin	Larisa	Profesor psihologije
20	HINA Zagreb	Burgund	Mateja	Novinar
21	Hrvatska akademska i istraživačka mreža - CARNet	Janeš	Mirta	Specijalist u edukacijskom centru
22	Hrvatska akademska i istraživačka mreža - CARNet	Kupres	Dragana	Voditelj projekata
23	Hrvatska akademska i istraživačka mreža - CARNet	Tingle	Jasna	Odjel edukacije
24	Hrvatska televizija - Informativni program	Bratović Vela	Dominique	Novinar
25	Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu	Kuhar	Miljenka	Koordinator za nastavu
26	Hrvatski zavod za zapošljavanje	Bolarić	Marijana	Savjetnica Odsjeka informiranja i obrazovanja za potrebe tržišta rada
27	Institut Ivo Pilar	Švarc	Jadranka	Istraživač

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

28	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Bezinović	Petar	Viši znanstveni suradnik; voditelj istraživačkih projekata
29	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Dolenec	Danijela	Znanstvena novakinja
30	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Gvozdanović	Anja	-
31	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Jokić	Boris	Znanstveni novak
32	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Odak	Iva	Znanstvena novakinja
33	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja	Petrović	Nikola	Znanstveni novak
34	Institut za javne financije	Bajo	Anto	Istraživač
35	Institut za razvoj obrazovanja	Badurina	Lea	Asistentica
36	Institut za razvoj obrazovanja	Lamza	Lida	Asistentica
37	Institut za razvoj obrazovanja	Dobrić	Sandra	Asistentica
38	Institut za razvoj obrazovanja	Farnell	Thomas	Voditelj programa
39	Institut za razvoj obrazovanja	Šćukanec	Ninoslav	Izvršni direktor
40	Institut za razvoj obrazovanja	Vareškić	Nedeljko	Voditelj informacijsko-komunikacijskih tehnologija
41	Institut za razvoj obrazovanja	Vranešević	Nina	Voditeljica projekta
42	Institut za razvoj tržišta rada	Načinović	Lana	Dipl. politologinja
43	Klub studenata sociologije Diskrepancija	Halgota	Vladimir	Student
44	Lider	Felić	Edis	Novinar
45	MAP Savjetovanja	Kekez	Anka	Konzultantica
46	Marina Kaštela	Berket	Marin	-
47	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	Čikeš	Jozo	Načelnik Odjela za djecu i mladež
48	Ministarstvo obrane RH	Janković	Željko	Službenik
49	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	Mršić	Blanka	Stručni suradnik
50	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	Bečić	Emira	Uprava za znanost
51	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	Juroš	Luka	Uprava za visoko obrazovanje
52	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	Marković	Mirko	Ravnatelj Uprave za nacionalne manjine
53	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	Vodička	Tomislav	Uprava za visoko obrazovanje
54	Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Keller	Luka	Asistent
55	Prirodoslovno matematički fakultet	Jelavić	Korana	Profesor
56	Privatna srednja ekonomska škola INOVA s pravom javnosti	Selaković	Dinka	Voditeljica nastave
57	RIC - Državni izpitni center (Slovenija)	Zupanc	Darko	Direktor
58	Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Cerjan-Letica	Gordana	Sveučilišna nastavnica; sociologinja
59	Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Matković	Teo	Asistent na Katedri za socijalnu politiku
60	Sveučilište u Zagrebu, Ured za studente s invaliditetom	Zubak	Mirjana	Stručna suradnica u Uredu za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu

Policy preporuke za povećanje jednakog pristupa visokom obrazovanju u Hrvatskoj

61	Školske novine	Rodić	Ivan	Novinar
62	Učiteljski fakultet u Osijeku	Kostić	Duško	Student
63	Udruga Pravnika	Krpan	Morana	Studentica
64	Udruga studenata s tjelesnim invaliditetom „Korak“	Jedriško	Danijel	Predsjednik
65	Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom	Knežević	Mira	Zamjenica Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom
66	Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom	Pekeč-Knežević	Mira	Viša stručna savjetnica
67	Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom	Slonjšak	Anka	Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom
68	Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova	Sudar	Nevenka	-
69	Ured pučkog pravobranitelja	Šimonović Einwalter	Tena	Savjetnica Pučkog pravobranitelja za pravne poslove
70	Večernji list	Lemo	Javorka	Novinar
71	Veleposlanstvo Francuske Republike	Bas	Jasna	Attachée de coopération scientifique et universitaire
72	Vjesnik	Končar	Anita	Novinar
73	Zagrebačka škola ekonomije i managementa	Kesten	Ivana	Studentica
74	Zaklada Partner u dobru	Grgas	Suzana	Stručni suradnik-asistent ravnateljice
75	Zaklada Sveučilišta u Rijeci	Turk	Marko	Asistent ravnateljice, odnosi s javnošću
76		Burčar	Željko	